

Elukestva õppe personali koolitamine

Juhised lihtsalt loetavate ja mõistetavate tekstide kirjutamiseks

Elukestva
õppe
programm

Inclusion Europe

Koostatud projekti raames “Täiskasvanuhariduse teed vaimupuudega inimestele“

Projekti “Rajaleidja. Täiskasvanuhariduse teed vaimupuudega inimestele” partnerid on koostanud antud teemal veel 3 brošüüri

Toel elukestva õppe programmi kohta Euroopa Liidus.

Projekti on rahaliselt toetanud Euroopa Komisjon.
Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav selles sisalduva informatsiooni kasutamise eest.

Sisukord	Lehekülje number
Sissejuhatus	5
Millest see brošüür räägib	6
Raamistiku loomine	6
Kava	7
Tervitamine	7
Sissejuhatus ja peamine informatsioon	7
Kes meie oleme – Kes sina oled	7
Mis on vaimupuue	7
Miks on elukestva õppe õppekavad nii olulised	8
Elukestva õppe õppekavade ligipääsetavaks muutmine	8
Praktilised ülesanded	
Kuidas kasutada lihtsalt loetavaid tekste sinu igapäevases elus	10
Kuidas muuta sinu esitlust mõistetavaks	10
Eraldi mõõdupuud e-informatsiooni jaoks	10
Vahendid	10
Hindamine	10

Sissejuhatus

See brošüür jagab nõuandeid õpetajate koolitamiseks, kuidas nad saavad kirjutada lihtsalt loetavaid ja mõistetavaid dokumente. Lihtsalt loetavad ja mõistetavad dokumendid on vajalikud vaimupuudega inimestele ja paljudele teistele. Sellepärast peaksid kõik õpetajad teadma, kuidas neid kirjutada.

Me kirjutasime ka selle brošüüri lihtsalt loetavas ja mõistetavas keeles. Me tegime seda sellepärast, et mõned koolitajad ja õpetajad võivad ise olla vaimupuudega inimesed. Vaimupuudega inimesed ise teavad kõige paremini, mida nende jaoks vaja on. Sellepärast on nad väga head õpetajate koolitajad. Ja sellepärast on see brošüür neile valalik lihtsalt loetavas keeles.

Me koostasime selle brošüüri ühe Euroopas toimunud projekti käigus.

8 Euroopa riigi inimesed kohtusid selle brošüüri koostamiseks mitu korda.

Projekt, mis need inimesed kokku tõi, kannab nime "Rajaleidja. Täiskasvanuhariduse teed vaimupuudega inimestele".

Täiskasvanuharidust nimetatakse ka elukestvaks õppeks. Elukestva õppe programmid on kursused, kus täiskasvanud saavad õppida uusi asju.

Praegu on elukestva õppe programmid sageli liiga rasked selleks, et vaimupuudega inimesed saaksid neist osa võtta.

Selle projekti eesmärk on elukestva õppe programmide lihtsamaks muutmine, et vaimupuudega inimesed saaksid neist osa võtta.

Millest see brošüür räägib

Õpetajate jaoks on oluline valmistada ette dokumente ja esitlusi, mis on nende õpilaste jaoks arusaadavad.

See on eriti tähtis täiskasvanud õpilaste puhul. Näiteks võivad inimesed rääkida erinevates keeltes. Või mõned õpilased võivad olla varem palju õppinud, aga teised mitte.

Mõnikord on täiskasvanud õpilastel vaimupuue. Siis on õpetamine õpetaja jaoks väga keeruline, sest nad ei tea, kuidas vaimupuudega inimestele tuleb informatsiooni esitada.

See brošüür on kirjutatud selleks, et õpetada õpetajatele lihtsalt loetavate dokumentide kirjutamist. See on oluline vaimupuudega inimeste õpetamisel, aga on tähtis ka kõigi teiste õpilaste jaoks.

Raamistiku loomine

Koolitajad peavad olema:

- o Kogemustega professionaalid, kes on varem lihtsalt loetavate dokumentide koostamisel töötanud

- o **ja** vaimupuudega inimesed

Osalejad võiksid olla elukestva õppe koolitajad.

See koolitus kestab 1 või 2 päeva. Kasulik on planeerida mõne aja pärast jätkukoolitus. See annab osalejatele võimaluse uuesti kokku saada ja arutada, kuidas neil lihtsalt loetavate dokumentide kirjutamine läheb.

Kava

1. Tervitused

2. Sissejuhatus ja peamine informatsioon

Osalejatele on oluline teada

- o Millega nad päeva jooksul tegelevad,

- o Millal on lõuna ja kohvipausid,

- o Kas nad jagatakse mingil ajal väiksemateks gruppideks.

Nõuanded:

1. On hea, kui päevakava on terve päeva jooksul nähtav, nii et inimesed saavad seda igal ajal vaadata.

2. Püüa alati päevakavast kinni pidada. Näiteks, ära tee tööaega ettenähtud ajast pikemaks ja seejärel

kohvipausi lühemaks.

Veel on osalejatel vaja teada

o kus toimuvad lõuna ja kohvipausid,

o kus asuvad tualettruumid,

o kus asuvad tagavaraväljapääsud
õnnetusjuhtumite puhuks.

3. Kes meie oleme – Kes sina oled

Räägi osalejatele oma taustast ja kogemustest. On hea, kui nad saavad aru, miks just sina oled koolitaja, mitte mõni teine inimene.

Samuti õpi osalejaid tundma.

Miks nad siin on?

Mida nad koolituselt loodavad õppida?

Milline on nende taust?

Mida nad juba teavad lihtsalt loetavatest tekstidest?

Nõuanded:

1. Alati on väga kasulik teha nimesildid.
2. Sa void teha kiire tutvumismängu, et osalejad üksteise nimed meelde jätaksid.

4. Mis on vaimupuue

Selgita, mis on vaimupuue.

On oluline, et osalejad mõistaksid, kelle jaoks nad ligipääsetavat materjali kirjutama hakkavad.

5. Miks on elukestva õppe õppekavad vaimupuudega inimestele nii olulised

Vaimupuudega inimeste jaoks pole elukestev õpe ainult uute oskuste omandamine või kutsealane ettevalmistus. See on nende ühiskonda kaasamine. See on võimalus iseennast esindada. See on põhjus, miks täiskasvanuharidus on selle puudega täiskasvanud õppijate grupi jaoks eriti oluline. Peale selle on täiskasvanuharidus neile inimestele oluline ka sellepärast, et neil võib olla tarvis oma oskusi teistest inimestest sagedamini harjutada või meelde tuletada.

6. Elukestva õppe õppekavade ligipääsetavaks muutmise: lihtsalt loetava informatsiooni loomine

a. Üldine taust lihtsalt loetava informatsiooni kohta

Selgita osalejatele, et me oleme palju aastaid võidelnud ligipääsetava informatsiooni saamise eest.

Selgita, et palju organisatsioone töötab lihtsalt loetavate dokumentide kirjutamisega.

Selgita, kui olulised on sellised dokumendid enese esindajatele ja nende organisatsioonidele.

b. Miks on lihtsalt loetav ja mõistetav informatsioon vaimupuudega inimestele tänapäeva ühiskonnas hädavajalik

Selgita, mille jaoks on see oluline

o Tuues elust võetud näiteid selle kohta, kuidas lihtsalt loetavad tekstid on kasulikud

o Selgitades vaimupuudega inimeste erivajadusi ja selle kaudu spetsiaalsete materjalide loomise vajadust

o Toetudes seadustele. Vaata, kas selle kohta on midagi sinu riigi seadustes. Igal juhul saad sa toetuda ÜRO puuetega inimeste konventsiooni 9. ja 24. artiklitele.

o Selgitades, et see on kõigi jaoks kasulik ja ei tee kellelegi liiga

Nad peavad mõistma, et igal inimesel on õigus saada ligipääsetavat informatsiooni Nad peavad teada saama, et paljud inimesed üle Euroopa töötavad selle nimel.

Nõuanne: Sa vajad millegi saavutamiseks kvaliteetset informatsiooni. Seda saad osalistele näidata, kui jagad nad paaridesse ja palud ühel neist kirjeldada lihtsat joonistust, mille teine paariline on paberile teinud.

c. Mida me lihtsalt loetava informatsiooni all mõtleme?

Siinkohal void sa näidata lihtsalt loetava teksti näidiseid. Samuti void võrdluseks näidata tekste, mis ei ole lihtsalt loetavad. Seejärel küsi osalejatelt, miks on üks tekst lihtsalt loetav ja mõistetav ja teine mitte.

Nõuanne: on hea, kui nad saavad näidised koju kaasa, et jääks meelde, missugune lihtsalt loetav tekst peaks välja nägema.

d. Kuidas muuta informatsioon lihtsalt loetavaks ja mõistetavaks

Siinkohal on vaja esitleda dokumenti "Informatsioon kõigi jaoks.

Euroopa standardid informatsiooni lihtsalt loetavaks ja mõistetavaks muutmiseks."

Olenevalt sinu seminari pikkusest võid sa esitada rohkem või vähem selles dokumendis ära toodud nõudmistest.

e. Kuidas kontrollida, kas loodud informatsioon on lihtsalt loetav ja mõistetav

Räägi neile internetis asuvast kontrollnimekirjast.

Tee kokkuvõtte dokumendist "Ära kirjuta me jaoks inimesi. Vaimupuudega inimeste kaasamine lihtsalt loetavate ja mõistetavate tekstide kirjutamisesse."

Sa peaksid rääkima ka sellest, kui oluline on vaimupuudega inimeste poolt läbi viidud kontroll-lugemine. Sa peaksid andma neile mõnede inimeste ja organisatsioonide nimed, kes võivad seda tööd teha

7. Praktilised ülesanded

Kui sul on aega, lase osalejatel teksti kirjutamist proovida.

Näiteks on üks naljakas harjutus: palu inimestel selgitada, kuidas valmistada ühte tassi kohvi, nii lihtsalt kui nad suudavad. Võrdle nende selgitusi.

Teine hea harjutus võib olla töö materjaliga, millega inimesed on harjunud. Elukestva õppe personal võib esitleda ühte oma lemmikteemat lihtsalt loetavas ja mõistetavas keeles.

8. Kuidas kasutada lihtsalt loetavaid tekste sinu igapäevases elus

Tavaliselt koosneb elukestva õppe personal kogemustega õpetajatest, kellel on palju õppematerjale.

On oluline teada saada, mis nende igapäevatoos on muutunud pärast seminaril osalemist.

Olemasoleva materjali puhul arutage võimalust seda osade kaupa lihtsalt loetavaks muuta. Aita neil leida kõige olulisemat informatsiooni koostöös koolitusel osalenud puudega inimestega.

Uue materjali puhul, mida nad hakkavad koostama tulevikus, innusta neid otse lihtsas keeles materjale kirjutama.

9. Kuidas muuta sinu esitlust mõistetavaks

Siinkohal tutvusta dokumenti nimega “Õpetamine võib olla lihtne. Soovitused elukestva õppe personalile oma kursuste ligipääsetavaks muutmiseks”.

10. Eraldi mõõdupuud e-informatsiooni jaoks

Üks olulisi asju, millest kindlasti tuleb rääkida, on audio- ja videovahendite kasutamine.

11. Vahendid

Osalejate tulevase töö jaoks on kasulik anda neile inimeste ja organisatsioonide kontaktandmed, kes võivad neid aidata.

Sa võid anda neile ka mõningast tehnilist abi.

Näiteks

o lihtsalt loetavate tekstide kirjutamiseks sobivaid arvutiprogramme,

o piltide andmebaase,

o piltide ja sümbolitega veebilehti

mis on tasuta kasutamiseks.

12. Hindamine

Koolitajale on oluline teada, mida osalejad koolitusest mõtleavad.

See aitab järgmisel korral asju veel paremini teha.

Projekti juhtis Inclusion Europe
Projektis osalesid organisatsioonid 9 riigist

EVPIT, Eesti Vaimupuudega inimeste Tugiliit
Maleva 16, 11711 Tallinn
Tel.: 00372 660 50 67
e-mail: evpit@vaimukad.ee – veebilehel: www.vaimukad.ee

Anffas Onlus
Via Casilina 3/T, 00182 Rooma, Itaalia
Tel: 0039 06 361152 – 0039 06 3212391
e-mail: nazionale@anffas.net – veebilehel: www.anffas.net

Udruga za samozastupanje
Bleiweisova 15, 10000 Zagreb – Horvaatia
Tel.: 00385 1 555 66 80
e-mail: kontakt@samozastupanje.hr
veebilehel: www.samozastupanje.hr

ÉFOÉSZ
17 Lónyay utca, H-1093 Budapest – Ungari
Tel.: 0036 1 411 1356
e-mail: efoesz@efoesz.hu – veebilehel: www.efoesz.hu

FEAPS Confederación
Avda. General Perón 32, 28020 Madrid – Hispaania
Tel.: 0034 91 556 74 13
e-mail: ffeaps@feaps.org – veebilehel: www.feaps.org

Rūpju Bērns
Ventspils iela 29, Riia – Läti
Tel.: 00371 67617609
e-mail: irina.rulle.saule@apollo.lv – veebilehel: <http://saule.org.lv>

SPMP ČR - Inclusion Czech Republic
Karlínské nám. 12/59, 186 03 Prága 8 - Praha – Tsehhi
Tel: 00420 221 890 436
e-mail: spmp@seznam.cz – weboldal: www.spmpcr.cz

ZPMPvSR
Heydukova 25, 811 08 Bratislava – Slovakia
Tel: 00421 2 63814968
e-mail: zpmpvsr@zpmpvsr.sk – weboldal: www.zpmpvsr.sk

Zveza Sožitje
Samova ulica 9, 1000 Ljubljana – Sloveenia
Tel: 00386 1 43 69 750
e-mail: info@zveza-sozitie.si – weboldal: www.zveza-sozitie.si

Inclusion Europe

Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit

Inclusion Europe on mittetulundusorganisatsioon.

Me seisame vaimupuudega inimeste ja nende perede õiguste eest
Meie liikmeteks on 36 riigi organisatsioonid.

Vaimupuudega inimesed on oma riigi kodanikud.

Neil on oma puude raskusastmest hoolimata võrdsed õigused saada
ühiskonnaellu kaasatud.

Nad tahavad õigusi, mitte teeneid.

Vaimupuudega inimestel on palju andeid ja võimeid. Samuti on neil
erivajadused.

Nad vajavad teenuseid ja toetust ühiskonnas osalemiseks.

EVPIIT on 1990 aastal loodud vaimupuudega inimeste ja nende
perekondade huvikaitse- organisatsioonide liit.

EVPIIT on vajalik vaimupuudega inimestele ja nende vanematele kui sõltumatu
info saamise koht ning kanal oma probleemide edastamiseks võimuorganitele.

EVPIIT on huvikaitseorganisatsioon, mis esindab Eesti vaimupuudega inimeste
ja nende perekondade huve ülemaailmsetes ja Euroopa ning üle-Eestilistes
organisatsioonides.

Tugiliidu missioon on parandada vaimupuudega inimeste positsiooni
Eesti ühiskonnas.

Tugiliidu eesmärgiks on seista vaimupuudega inimeste huvide eest ja aidata
läbi oma tegevuste kaasa neile teiste ühiskonnaliikmetega võrdsete
võimaluste loomisel.

Meie ühendatus aitab kaasa vaimupuudega inimeste huvide kaitsele
ning edastamisele.

Projekti toetab Euroopa
Liidu Elukestva
õppe programm.

Inclusion Europe

Rue d'Arlon 55 - B-1040 Brüssel - Belgia

Tel. : +32-2-502 28 15 - Fax : +32-2-502 80 10

secretariat@inclusion-europe.org - www.inclusion-europe.org